

BOEKBESPREKINGEN

- K. SWINNEN, *Accessoriteit in het vermogenrecht* (Antwerpen: Intersentia 2014), xxvi + 546 p., € 145,00 (N. Portugaels) 481
- A. PEETERS en T. WUSTENBERGHS, *Handboek registratierechten in Fiscale Handboeken* (Antwerpen: Intersentia 2013), xvii + 308 p. (Ayfer Aydogan) 482
- J. BAECK en M. KRUIHOF (eds.), *Het nieuwe zekerheidsrecht* (Antwerpen: Intersentia 2014), xii + 178 p., € 60,00 (J. Van de Voorde) 483
- B. TILLEMEN en E. TERRYEN (eds.), XIII. *Handels- en economisch recht: Deel 1. Ondernemingsrecht Vol. A en B. Beginselen van Belgisch Privaatrecht, ter gelegenheid van het emeritaat van Prof. Dr. Gabriël Luc Ballon* (Mechelen: Kluwer 2012), Vol A.: xv, Vol. B: xlvi + 2052 p. (K.-J. Vandormael) 485
- A. VERBEKE, R. BARBAIX, E. ADRIAENS, E. GOOSSENS en A. VAN DEN BROECK (eds.), *Rechtspraakfiches familiaal vermogensrecht. 2* (Antwerpen: Intersentia 2014), x + 348 p., € 65,00 (S. Mosselmans) . 486

VERMOGENSRECHT

K. SWINNEN, *Accessoriteit in het vermogenrecht* (Antwerpen: Intersentia 2014), xxvi + 546 p., € 145,00

Deze monografie is de commerciële editie van het proefschrift van de heer Koen Swinnen, waarmee hij in 2013 de graad van doctor in de rechten behaalde. De bestaansreden van dit werk ligt in het feit dat het beginsel van de accessoriteit te pas en te onpas wordt gebruikt en op die manier voor veel rechtsonzekerheid en vragen zorgt.

Een eerste vaststelling is dat het boek op een heel bevattelijk aantal pagina's werd geschreven. Samen met het trefwoordenregister maakt dit het geheel overzichtelijk en praktisch hanteerbaar.

De auteur gebruikt het vermogensrecht als afbakening voor het onderzoek. De toepassingen van het beginsel van de accessoriteit worden onderzocht in zowel het verbintenissenrecht, het contractenrecht, het goederenrecht als het zekerhedenrecht. 'Bijzaak volgt hoofdzaak' kan immers inderdaad in het hele vermogensrecht worden teruggevonden. Samen met de geïntegreerde rechtsvergelijking van het Belgische, Franse, Nederlandse en Duitse recht is er op die manier sprake van een erg diepgaand werk.

De vernieuwing van dit boek ligt onder meer in de tweedeling die wordt gemaakt tussen verschillende vormen van accessoriteit. Enerzijds komt de structurele accessoriteit aan bod. Bij deze vorm van accessoriteit is de

betrokkenheid van een recht op een ander recht een wezenskenmerk van dat accessoire recht. Dit is gestoeld op de goederenrechtelijke structuur van bepaalde rechten en partijen kunnen er conventioneel niet van afwijken.

Anderzijds wordt een analyse gemaakt van de functionele accessoriteit die impliceert dat beschikkingshandelingen met betrekking tot een goed zich van rechtswege uitstrekken tot de bijgoederen. Dit is gebaseerd op een welbepaalde functie van de bijgoederen en partijen kunnen er wel conventioneel van afwijken.

Deze tweedeling is nieuw in het Belgische recht en wordt doorheen het werk gebruikt als verklaringsmodel voor bepaalde verschillen.

Het onderzoek toont aan dat er vijf manieren zijn waarop een accessorium zijn hoofdgoed kan volgen. Vier toepassingen zijn toepassingen van de structurele accessoriteit: de ontstaansaccessoriteit, de tenietgaansaccessoriteit, de omvangsaccessoriteit en de uitoefeningsaccessoriteit. Een laatste toepassing is een toepassing van de functionele accessoriteit: de beschikkingsaccessoriteit. Deze worden uitvoerig geanalyseerd en toegelicht aan de hand van praktijkvoorbeelden. Belangrijke rechtsfiguren zoals onder andere de ('alle-sommen') hypotheek, pand, erfdienstbaarheden en het accessoir opstalrecht krijgen daarbij de nodige aandacht.

Dit brengt ons bij een laatste vaststelling. Het boek biedt niet alleen vernieuwende inzichten op het niveau van de theorie. Door het aanduiden van een typologie, toepassingsvoorwaarden, rechtsgevolgen en algemene kenmerken van accessoria heeft dit boek een niet te miskennen praktisch nut.

Het is daarom veilig te besluiten dat de auteur meer dan geslaagd is in het opzet van dit boek. Deze algemene theorie van accessoriteit biedt een instrument om toepassingsvragen en -problemen te kunnen beantwoorden voor juristen die zich met deze complexe materie bezig houden.

NICK PORTUGAELS

FISCAAL RECHT

A. PEETERS en T. WUSTENBERGHS, *Handboek registratierechten in Fiscale Handboeken* (Antwerpen: Intersentia 2013), xvii + 308 p.

Het *Handboek Registratierechten* maakt deel uit van de praktijkgerichte reeks *Fiscale Handboeken*. Het is geen compleet naslagwerk, maar eerder een beknopt en gestructureerd overzicht van de registratierechten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In het boek wordt telkens verwezen naar de toepasselijke wettelijke bepalingen, de voornaamste rechtsleer, rechtspraak en administratieve beslissingen. Hoewel het boek dateert van 2013, blijft het ook een nuttige handleiding voor de Vlaamse rechtspracticus na de inwerkingtreding van de Vlaamse Codex Fiscaliteit op 1 januari 2015. Op enkele punten is het boek echter onmiskenbaar inhoudelijk voorbijgestreefd sinds die datum.

De auteurs starten met een situering van de registratierechten in het uitgebreide domein van het fiscaal recht en lichten de kenmerken ervan toe. In het tweede deel wordt een gedetailleerd overzicht gegeven van welke akten en verklaringen tot een registratieplicht leiden. Er bestaat immers geen algemene verplichting om alle documenten ter registratie aan te bieden. Deze plicht bestaat enkel indien de wet het voorschrijft. In het derde deel wordt de registratieformaliteit behandeld en wordt uiteengezet wie precies binnen welke termijn deze formaliteit dient te vervullen. In de volgende delen wordt puntsgewijs aandacht besteed aan de verschillende soorten registratierechten. Vooral het verkooprecht, het inbrengrecht en het schenkingsrecht worden terecht aan een uitgebreide analyse onderworpen. Ten slotte worden processuele topics aangekaart zoals de bewijsmogelijkheden, de teruggave van registratierechten, de administratieve en gerechtelijke gedingen en de verjaring.

De auteurs geven de lezer in het *Handboek Registratierechten* niet alleen een beter inzicht in de materie van registratierechten, maar stellen hem ook in staat om een probleem te situeren en een mogelijke oplossing te vinden.

AYFER AYDOGAN

ZEKERHEIDSRECHT

J. BAECK en M. KRUIHOF (eds.), *Het nieuwe zekerheidsrecht* (Antwerpen: Intersentia 2014), XII + 178 p., € 60,00

Het is geen geheim dat het recht van de roerende zekerheden (i.h.b. het pandrecht, maar ook het retentierecht, het eigendomsvoorbehoud en de eigendomsoverdracht tot zekerheid) grondig door elkaar geschud wordt door de nieuwe Pandwet (“Titel XVII van Boek III van het Burgerlijk Wetboek, getiteld “Zakelijke zekerheden op roerende goederen”, zoals vervangen door de wet 11 juli 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de zakelijke zekerheden op roerende goederen betreft en tot opheffing van diverse bepalingen ter zake, BS, 2 augustus 2013”). Het besproken boek doet een verdienstelijke poging om reeds gerezen of nog te rijzen vragen te beantwoorden.

Volledigheidshalve vermelden we dat de inwerkingtreding van de nieuwe Pandwet is uitgesteld tot ten laatste 1 januari 2017 wegens problemen met het pandregister. Er zijn ook geruchten dat een reparatiewet in de stijgers zou staan. Te hopen valt dat hiermee minstens de verwijzing naar de WMPC geactualiseerd zal worden, aangezien die wet nu in het Wetboek van Economisch Recht is gecodificeerd. Ook kan gehoopt worden dat de nummering van de Pandwet wordt ingeschakeld in de doorlopende nummering van het BW, hoewel de kans daarop niet groot lijkt.

Het boek is opgebouwd uit de bijdragen die door J. Baeck, K. Broeckx, R. Jansen, P. Nobels, I. Peeters, J. Pieters, R. Steennot en I. Verougstraete

werden gebracht op een studiedag aan de Universiteit Gent in 2013. De meeste bijdragen bespreken eerst beknopt het thans geldende recht, om dan de wijzigingen te bespreken. Enkele bijdragen behandelen nieuwe materies (bv. het pandregister) en volgen dan ook een ander stramien. De bijdragen bespreken alle belangrijke elementen van de nieuwe Pandwet, zoals het pandrecht *nouvelle mouture* (vestiging, tegenwerpelijkheid, uitwinning, ...), het pandregister, het eigendomsvoorbehoud en het retentierecht.

De taal valt te prijzen. Ze is steeds eenvoudig en goed te begrijpen. Dat, in combinatie met de bescheiden omvang, maakt dat het boek snel gelezen kan worden. De advocaat, magistraat of bedrijfsjurist wiens tijd schaars is, krijgt zo een goed overzicht over het nieuwe recht zonder er al te veel tijd aan te moeten spenderen.

De bescheiden omvang heeft wel zijn prijs. Het besproken boek geeft geen uitputtende analyse van het nieuwe zekerhedenrecht. Zo wordt op p. 38 wel vermeld dat de pandovereenkomst de verpande goederen moet beschrijven, maar wordt niet ingegaan op de mogelijkheid dat de verpande goederen worden aangewezen door een partijbeslissing of bindende derdenbeslissing. Op pp. 60-62 was het misschien interessant geweest om na te gaan of het pandrecht tegenwerpelijk is aan personen te kwader trouw, ook al is het pand nog niet geregistreerd of is de pandhouder nog niet in het bezit gesteld (vgl. art. 1141 BW).

De meeste aandacht gaat naar beschrijving van het komende recht. Vaak blijft het daarbij en wordt relatief weinig toegevoegd aan de wettekst (bv. pp. 18, 79-92, maar deze laatste pagina's bieden alsnog meerwaarde doordat ze gebruik maken van 'inside information' over de voorgenomen vorm van het pandregister, p. 95 e.v.). Men kan het boek bezwaarlijk hierop afrekenen, aangezien het juridisch bronnenmateriaal (met uitzondering van de veel geciteerde parlementaire voorbereiding) pas tot wasdom kan komen eens de wet enige tijd in werking is geweest. Men kan geen arresten citeren die nog niet geweest zijn. Ook schuwen de auteurs het niet om bij tijd en wijle kritische bemerkingen te maken (bv. over de geslotenheid van het pandregister: p. 89; over de meerwaarde van een registerpand: p. 136-137).

De klemtoon op het komende recht verklaart ook waarom het huidige recht slechts summier is besproken. Men verwachtte geen uitgesponnen beschouwingen over (binnenkort toch verouderde) twistpunten. Ook de verwijzingen in voetnoot naar het huidige recht zijn vaak zeer summier. Aangezien de auteurs zich in de regel beperken tot een schets van algemene krachtlijnen, levert dit geen problemen op. Wel kan betreurd worden dat er geen verwijzingen zijn opgenomen. Voor buitenstaanders is het bijvoorbeeld mogelijk moeilijk om de deontologische beslissingen over het retentierecht door vrije beroepers te vinden (zie p. 173).

Het besproken boek bevat geen zaakregister, wat opzoekwerk zou kunnen bemoeilijken. De inhoudsopgave is evenwel tegelijkertijd voldoende uitgebreid en voldoende kort om opzoekingen daarin praktisch mogelijk te maken zonder buitenissig veel tijd te vereisen.

We kunnen dit boek dus aanraden aan eenieder die een snel overzicht wil krijgen van de nieuwe Pandwet. De vlotte stijl en beknopte omvang lenen zich daar bij uitstek toe. De besprekingen zijn voldoende uitgebreid om toch gedurende de eerste tijd als betrouwbare leidraad te dienen. Het lijkt

onwaarschijnlijk dat de komende reparatiewet (als ze al komt) diepgaande wijzigingen zal brengen, zodat het boek ook niet te snel verouderd zal blijken.

JOHAN VAN DE VOORDE

ONDERNEMINGSRECHT

B. TILLEMEN en E. TERRYEN (eds.), XIII. *Handels- en economisch recht: Deel I. Ondernemingsrecht Vol. A en B. Beginselen van Belgisch Privaatrecht, ter gelegenheid van het emeritaat van Prof. Dr. Gabriël Luc Ballon* (Mechelen: Kluwer 2012), Vol. A.: xv, Vol. B: xlvi + 2052 p.

Het tweedelig boek “Handels – en economisch recht, deel I: ondernemingsrecht” is het dertiende deel in de reeks “beginselen van Belgisch privaatrecht”, de befaamde ‘groene reeks’ met handboeken over verschillende rechtstakken uit het privaatrecht, eertijds opgestart door W. Van Gerven en R. Dillemans.

De directe aanleiding van het werk moet worden gezocht in het emeritaat van prof. G.L. Ballon op 24 juni 2011, eertijds onder andere hoogleraar handelsrecht, handelscontracten en intellectuele eigendomsrechten aan de KU Leuven.

Toch is het boek geen klassiek *Liber Amicorum* geworden, maar wel een echt handboek ondernemingsrecht.

Alle onderwerpen uit het klassieke handels- en ondernemingsrecht komen systematisch, integraal en in een logische volgorde aan bod, zodat het handboek kan worden beschouwd als een – zo niet *het* – standaardwerk binnen de materie.

In een eerste deel (‘algemene inleiding’), komen achtereenvolgens de geschiedenis van het handelsrecht, de (hernieuwde) aandacht voor codificatie in het economisch recht en de basisprincipes uit het handelsrecht aan bod. Vervolgens wordt in een tweede deel (‘handelaar/onderneming’) het toepassingsgebied van het handels- en ondernemingsrecht bestudeerd: de handelaar-natuurlijke personen, de daden van koophandel, de handelaar-rechtspersoon en het ondernemingsbegrip passeren allemaal de revue. Ook buitenbeentjes zoals de vennootschap met sociaal oogmerk, de vzw en de vrije beroepers worden geanalyseerd in het licht van het ondernemingsrecht.

In een derde deel (‘statuut van de handelaar’) worden de regels uiteengezet die de kwalificatie van handelaar of onderneming met zich meebrengen: o.a. de hoedanigheid van handelaar, de inschrijving in de Kruispuntbank der Ondernemingen (KBO), het bewijsrecht, de factuur en het vermoeden van hoofdelijkheid (en bezoldiging) worden behandeld, alsook de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel (oud recht) en het boekhoud- en jaarrekeningrecht.

Een vierde deel ('bijzondere handelscontracten') gaat over handelstussenpersonen en distributiecontracten (makelaar, commissionair, handelsagentuur, concessie en franchise), maar ook over licentieovereenkomsten, het consumentenrecht, de handelszaak, en, nog meer specifiek, over handelshuur, factoring en leasing, sponsoring en joint ventures. Tenslotte komen in een vijfde deel ('betaal- en kredietverrichtingen') de wet betalingsachterstand handelstransacties, de cheque, girale en elektronische betalingstechnieken, het documentair krediet, bankgaranties, consumentenkrediet, hypothecair krediet en zelfs de afschaffing van het bankgeheim aan bod.

U merkt, lezer, na het zien van deze exhaustieve opsomming is duidelijk dat dit handboek een 'must have' is voor iedereen die te maken heeft met 'het ondernemingsrecht'.

Met bijdragen van B. Allemeersch, K. Andries, F. Auvray, E. Ballon, G. L. Ballon, K. Bernauw, D. Blommaert, I. Boone, F. Buysens, K. Byttebier, O. Caprasse, S. Claeys, A. Cordewener, H. Cousy, D. Cuypers, C. Daelman, L. De Broe, D. Decloedt, R. De Corte, B. De Groote, C. Dehouck, M. De Man, D. De Marez, B. Demarsin, M. Denef, F. Deschoolmeester, W. Devroe, H. De Wulf, E. Dirix, P. A. Foriers, K. Geens, C. Geers, W. Goossens, S. Guiliams, C. Heeb, G. Hermans, B. Keirsbilck, K. Lemmens, J.-P. Maes, P. Marchandise, D. Mertens, D. Mougnot, P. Naeyaert, D. Philippe, O. Poelmans, V. Sagaert, I. Samoy, B. Spriet, R. Steennot, S. Stijns, M. Storme, G. Straetmans, J. Stuyck, E. Swaenepoel, E. Terryn, B. Tillemans, D. Van Bortel, P. Van Caenegem, M. Vandenbogaerde, A. Vandoolaeghe, V. Van Herreweghe, K. Vanhove, K. Van Hulle, F. Vanistendael, M. Vanmeenen, J. Vannerom, M. Vansteenbeeck, A.-L. Verbeke, B. Verkempinck, R. Verstraeten, L. Waelkens, T. Wera, L. Weyts en M. Wyckaert.

KAREL-JAN VANDORMAEL

FAMILIAAL VERMOGENSRECHT

A. VERBEKE, R. BARBAIX, E. ADRIAENS, E. GOOSSENS en A. VAN DEN BROECK (eds.), *Rechtspraakfiches familiaal vermogensrecht. 2* (Antwerpen: Intersentia 2014), x + 348 p., € 65,00

De Rechtspraakfiches familiaal vermogensrecht bieden een nieuw concept om rechtspraak in de materie toegankelijk en bruikbaar te maken. Evenals het eerste boek (A.-L. Verbeke, R. Barbaix, E. Goossens en A. Van den Broeck (eds.), *Rechtspraakfiches familiaal vermogensrecht 1*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 387 p.) brengt dit boek een overzicht van en inzicht in de recente en belangwekkende rechtspraak van onze hoogste rechtscolleges (Grondwettelijk Hof, Hof van cassatie en hoven van beroep). Dit tweede deel Rechtspraakfiches bestrijkt de rechtspraak van 2010 tot 2013, zoals gepubliceerd in 2013. De boeken kaderen binnen de bedoeling om telkens

in het voorjaar een boek uit te brengen dat de gepubliceerde rechtspraak van het voorafgaande kalenderjaar in kaart brengt.

Het boek is opgedeeld volgens de drie grote leerstukken van het familiaal vermogensrecht: het huwelijksvermogensrecht of het relatievermogensrecht, het erfrecht en de giften. Het is het resultaat van het ganse team van het Rector Roger Dillemans Instituut Familiaal Vermogensrecht van de KU Leuven. Praktijkassistenten houden op permanente basis de rechtspraak bij, terwijl de assistenten Elisabeth Adriaens, Elise Goossens en Ariadne Van den Broeck een en ander coördineren. De supervisie komt toe aan de professoren Alain-Laurent Verbeke en Renate Barbaix.

Van elke geselecteerde uitspraak wordt enerzijds een 'rechtspraakfiche' en anderzijds de tekst van het arrest (met schrapping van een aantal beperkte en irrelevante passages) geboden. De rechtspraakfiche bevat een korte inhoud en situering van de uitspraak in de huidige stand van de rechtsleer en de rechtspraak. Elke fiche is opgebouwd volgens eenzelfde vast vierledig stramen: (1) inhoud, (2) situering, (3) specifieke rechtsleer en (4) standaardwerken.

In elke rechtspraakfiche wordt het arrest kort geduid via een trefwoord. Kruisverwijzingen van de fiche naar de tekst van het arrest en *vice versa* verhogen het gebruiksgemak. Zij maken van het boek een handig instrument om de rechtspraak vlot en efficiënt door te nemen.

De centrale idee is niet om arrest per arrest een grondige commentaar en/of kritische analyse te geven. Met de weergave van de arresten beoogt het team een meer objectieve, onpartijdige, neutrale duiding en situering. Praktizijnen, inzonderheid de advocaten, de notarissen en de magistraten hebben ook nood aan rustige, niet-tendentieuze informatie. Dit is precies waar de Rechtspraakfiches familiaal vermogensrecht voor staan: een bescheiden overzicht van recente arresten. De korte inhoud geeft direct aan waarover het gaat. De situering in de stand van de rechtsleer en de rechtspraak biedt onmiddellijk een zicht op de bredere context. Met de bibliografie van specifieke rechtsleer over het onderwerp kan de raadpleger dieper gaan. De verwijzing naar de standaardwerken, die vele juristen in de materie direct bij de hand hebben, maakt het mogelijk om binnen een kort tijdsbestek de problematiek te doorgronden.

SVEN MOSSELMANS